

Vastineraportti

Kaavaselostuksen liite 6
6.11.2025

Sastamalan kaupunki
Aarnontien varren asemakaavan muutos

4.3.2025 päivätystä kaavaluonnoksesta saadut mielipiteet ja lausunnot sekä kaavoittajan vastineet niihin:

- 1. Pirkanmaan maakuntamuseo**
- 2. Pirkanmaan ELY-keskus**

Lausunnot ja mielipiteet:

1. Pirkanmaan maakuntamuseo 15.4.2025 annetun lausunnon pääsisältö

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta kaava-aineistosta puuttuu edelleen tarvittava selvitys. Vastineraportin mukaan kaava-alueella suoritetaan arkeologinen tarkkuusinventointi, ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on tältä osin päivitetty. Pirkanmaan maakuntamuseo voi ottaa kantaa kaavasuunnitelmaan vasta inventoinnin valmistumisen jälkeen.

Rakennetun ympäristön tai maiseman osalta alueellisella vastuumuseolla ei ole hankkeesta huomautettavaa.

Kaavanlaatijan vastine:

- Arkeologinen tarkkuusinventointi liitetään mukaan kaavaehdotukseen ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään tältä osin

2. Pirkanmaan ELY-keskus 16.4.2025 annetun lausunnon pääsisältö

Suhde ylempitasoisiin kaavoihin

Suunnittelualue on Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 taajamatoimintojen alueeksi. Alueella on voimassa oikeusvaikutteinen keskustaajaman rakenneosayleiskaavassa, jossa alue on osoitettu kerrostalovaltaiseksi alueeksi.

Luontoarvot

Kaavoitettava alue on kokonaisuudessaan rakentumaton ja metsäinen. Lähialueella on havaintoja mm. liito-oravasta ja lehtolajeista. Ilmakuvatarkastelun perusteella alueelle sijoittuu varttunutta sekapuustoista metsää, joka on liito-oravalle potentiaalista elinympäristöä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavaa varten tulee laatia luontoselvitys, jossa selvitetään alueen luontoympäristön tila, alueella esiintyvät luontotyytit, sekä selvitetään, esiintyykö alueella uhanalaisten lajien elinympäristöjä. Luontoselvityksessä tulee selvittää liito-oravan esiintyminen alueella. Lisäksi kaavan vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida alueen merkitys ekologisen verkoston osana.

Mustaliuske

Kaavamuutosalueen läpi kulkee Geologian tutkimuskeskuksen kartta-aineiston perusteella mustaliuskejuova, jota ei ole huomioitu kaavassa. Mikäli alueen rakentaminen vaatii merkittäviä maamuokkaustoita tai kallion louhintaa, on kaava-alueella tarpeen selvittää mustaliuskeen esiintyminen maa- ja kallioperässä ja tarvittaessa huomioida asia kaavamääräyksissä riittävällä tavalla. ELY-keskus kuitenkin suosittelee todentamaan mustaliuske-esiintymän, vaikka alueelle ei kohdistuisikaan voimakkaita muokkaustoimenpiteitä ja ottamaan tarvittaessa yhteyttä Geologian tutkimuskeskukseen. Mustaliuskealueilla riskiä aiheuttavat muutokset, joissa mustaliusketta sisältävää kallio- ja/tai maaperää paljastetaan niin, että mustaliuske altistuu ilmakehän hapelle ja vedelle tuottaen hapanta, metallipitoista valuntaa.

Melu

Osoittaessa uutta rakentamista lähelle liikenneväyliä, tulee varmistua riittävien melulta suojattujen oleskelualueiden syntymisestä.

Hulevedet

Alue on rakentumaton ja metsäinen. Alueidenkäyttölain mukaan hulevesien hallinnan yleisenä tavoitteena on kehittää hulevesien suunnitelmallista hallintaa erityisesti asemakaava-alueilla. Hulevesien hallinnan järjestämisestä asemakaava-alueilla vastaa

kunta. Hulevedet tulee ottaa huomioon sekä alueiden käytön suunnittelussa että rakentamisessa. ELY-keskus suosittelee, että suunnittelualueelle laaditaan asemakaavatasoinen hulevesien hallintasuunnitelma, jossa otetaan huomioon maankäytön muutoksen vaikutus kertyvien hulevesien määrään ja laatuun.

Hulevesien hallintasuunnitelmassa tarkastellaan alueelta kertyviä hulevesiä valuma-alueetasolla. Kaava-alueen tiivistyvä rakentuminen lisää kertyvien hulevesien määrää. Hulevesiviemäreiden kapasiteetti riittää yleensä vain normaaleille sademäärille, joten hulevesien tulvimista on hallittava muilla keinoilla. Hulevesiä tulee viivyttää, imeyttää ja hyödyntää jo niiden synty paikalla.

Hulevesien hallintasuunnitelmassa esitetään hulevesien määrällinen ja laadullinen käsittelytarve, jonka pohjalta määritetään muun muassa maanpäällisten menetelmien ja johtamisreittien tilantarve, sijoitus ja mitoitus, tonttikohtaisen hulevesien viivytyksen ja käsittelyn tarve sekä annetaan tarvittavat kaavamääräykset.

Hulevesien hallintasuunnitelmassa otetaan huomioon alueen nykyinen hulevesiviemäriverkosto ja sen kapasiteetin riittävyys rakennetussa tilanteessa. Hulevesien hallitut tulvareitit on suunniteltava, jotta rankkasateet eivät aiheuta vahinkoa. Tulvareitit tulee esittää riittävällä kapasiteetilla ja tilavarauksella, mahdollisuuksien mukaan mieluiten maanpäällisinä reitteinä. Erityistä huomiota tulee suunnata ilmastonmuutoksen vaikutuksiin: Ilmastonmuutos lisää sään ääri-ilmiöitä, kuten rankkasateiden intensiteettiä. Lisäksi on huomioitava rakentamisen aikaiset hulevedet.

Jos suunnitelmaa ei laadita, tulisi kaavaselostuksessa tarkastella kertyvien hulevesien määrää, laatua ja niiden hallintaa. Lisäksi olisi hyvä tarkastella kaupungin verkoston kapasiteettia, sekä tulvareittejä, jos rankkasateiden aikana verkoston kapasiteetti ei riittäisikään.

Ilmastonmuutos

Osana kaavan laadintaa tulisi arvioida kaavan vaikutuksia ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen. Tukena työskentelyyn voi käyttää esimerkiksi Pirkanmaan ELY-keskuksen julkaisemaa KILVA-työkalua.

Kaavanlaatijan vastine:

- Alueella suoritettiin vuonna 2025 mustaliuskejuovatutkimus. Raportista ilmenee, että Sastamalan alue yleisesti sekä tutkimusalue yksityiskohtaisemmin tarkasteluna sijoittuvat alueelle, jossa mustaliuskeen esiintymisen todennäköisyys on korkea. Mustaliuskejuovan esiintyminen kaava-alueella on huomioitu kaavan yleismääräyksissä. Mustaliuskejuovatutkimuksesta on päivitetty OASiin sekä selostukseen ja raportti liitetään kaavamateriaalien liitteeksi.
- Alueelta laadittiin vuonna 2025 luontoselvitys. Selvityksen raportista ilmenee, että metsä on luonnoltaan selvästi talousmetsää monimuotoisempaa, mutta lakisääteisesti säästettäviä luontoarvoja ei ole. Kaavassa huomioidaan kuitenkin monimuotoinen metsä jättämällä leveät istutusalueet kaava-alueen ulkoreunoille sekä korostetaan kaavamääräyksissä jättämään mahdollisimman paljon luonnontilaista kasvustoa ennalleen. Luontoselvityksestä on päivitetty OASiin sekä selostukseen ja raportti liitetään kaavamateriaalien liitteeksi.
- Kaavassa liikenteestä aiheutuva melu on huomioitu jättämällä kadun puolelle istutettavan alueen osia, joihin osoitetaan istutettavaksi puita ja pensaita vähentämään liikenteestä aiheutuvaa melua.
- Uudisrakentamisen hulevedet tulisi pyrkiä imeyttämään omalla tontilla, mutta ylimääräiset hulevedet voidaan johtaa kunnan hulevesijärjestelmään. Kunnan hulevesijärjestelmässä on kapasiteettia ottaa vastaan tonteilta tulevat hulevedet.
- Kaavamääräykseen sekä selostukseen on lisätty kohta hulevesien hallinnasta
- Selostukseen on kirjattu ilmastonmuutokseen sopeutumisesta

4.10.2024 päivätystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saadut mielipiteet ja lausunnot sekä kaavoittajan vastineet niihin:

1. Pirkanmaan liitto
2. Pirkanmaan maakuntamuseo

Lausunnot ja mielipiteet:

3. Pirkanmaan liitto, 4.11.2024 annetun lausunnon pääsisältö

Pirkanmaan liitto kiinnittää huomiota kaavahankkeen vaikutusalueella sijaitsevan maakuntakaavan viheryhteyden toteutumisedellytyksiin. Maakuntakaavan viheryhteys kulkee suunnittelualueen itäpuolella pohjois-eteläsuuntaisesti Sylvään ja lisan ranta-alueilta Vinkin ulkoilualueelle. Maakuntakaavan viheryhteyden tarkempi sijainti ja leveys tulevat määritettäväksi yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, ja vuonna 2014 hyväksytyssä yleiskaavassa viheryhteys on muodostettu osoittamalla lähivirkistysalueita Varilan pesäpallokentältä pohjoiseen päin lisankadun korttelialueille.

Koska nyt vireillä olevassa asemakaavan muutoksessa ollaan poikkeamassa yleiskaavassa valituista yhdyskuntarakenteen ratkaisuksista, pitää Pirkanmaan liitto tärkeänä, että samassa yhteydessä kiinnitettäisiin huomiota yleiskaavan viheryhteyden todellisiin toteutumismahdollisuuksiin. Yleiskaavan viheryhteyden varrella vaikuttaa olevan katkoskohtia esimerkiksi Tyrväänkadun ja Anteronkadun risteysalueella, johon sijoitettu lähivirkistysalue on karttatarkastelun perusteella rakentunutta korttelialuetta. Suunnittelualueella sijaitseva Aarnontien itäpuolinen alue sen sijaan on nykytilanteessa toistaiseksi vahvasti viherpeitteinen kokonaisuus, ja voisi muodostaa vaihtoehtoisen yhteyden maakuntakaavan viheryhteyden toteuttamiselle. Pirkanmaan liitto esittää, että asemakaavan laatimisprosessissa harkitaan suunnitellun pientalorakentamisen tarkoituksenmukaisinta sijoittumista maakunnallisen viherverkon toteutumista koskevat tavoitteet huomioiden. Maakuntakaavan viheryhteyden suunnittelussa huomiota tulee kiinnittää ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Kaavanlaatijan vastine:

- Kaavasunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota viheryhteyksien säilyttämiseen

4. Pirkanmaan maakuntamuseo, 18.11.2024 annetun lausunnon pääsisältö

Suunnittelualueella tai siihen rajautuvilla kiinteistöillä ei ole tunnistettuja rakennetun ympäristön tai maiseman arvoja. Vammalan kaupungintalon rakennuskokonaisuus sijaitsee hieman yli sadan metrin päässä, mutta väliin jää Ojansuun päiväkodin kiinteistö

sekä rakentamatonta puustoista aluetta. Maakuntamuseolla ole rakennetun ympäristön ja maiseman osalta kaavan tavoitteista huomautettavaa.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta maakuntamuseo toteaa, että hankealuetta ei ole tutkittu aiemmissa inventoinneissa ja alueelta siten puuttuu asemakaavan suunnittelun edellyttämä selvitys. Suunnittelualue on lähes täysin rakentamatonta metsämaastoa. Vanhojen karttojen mukaan alue on kuulunut *Ojansuun* historiallisen kylän maihin, ja itse kylä on sijainnut n. 400 m kaava-alueesta pohjoiskoilliseen. Ojansuun kylä mainitaan arkistolähteissä 1400-luvulta lähtien. Historiallisen asutuksen läheisyyden perusteella kaava-aluetta voidaan pitää potentiaalisena elinkeinohistoriallisten muinaisjäännösten tai muiden kulttuuriperintökohteiden löytymisen kannalta. Alueen korkeusaseman ja topografian perusteella myös esihistoriallisten kohteiden, esimerkiksi kivikautisen asuinpaikan, löytymistä voidaan pitää mahdollisena. Lähin esihistorialliseksi (rautakautiseksi) tulkittu kohde, *Tuomiston* röykkiöryhmä (mj-tunnus 912010001), sijaitsee 0,6 km kaava-alueesta länteen.

Edellä olevasta johtuen Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että kaavahankkeeseen liittyen tulee suorittaa arkeologinen tarkkuusinventointi MRL 9 §:n mukaisesti. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on tältä osin täydennettävä.

Kaavanlaatijan vastine:

- Lausunnon pohjalta kaava-alueella suoritetaan arkeologinen tarkkuusinventointi
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään tarkkuusinventoinnin osalta

Kaavasuunnittelija Jenny Sariluoto

Sastamalan kaupunki - maankäyttö